

Notă informativă
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 899/2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produsele alimentare

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 899/2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produsele alimentare este elaborat de Ministerul Sănătății și Agenția Națională pentru Sănătate Publică, în cooperare cu Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

2. Condițiile care au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

În prezent există o bază de dovezi concludentă cu privire la efectele negative asupra sănătății ale consumului de **grăsimi trans**. Acizii grași trans (AGT) produși industrial sunt un tip de grăsimi care se formează în rezultatul unui proces tehnologic de transformare a uleiului vegetal din forma lichidă într-o structură solidă. Acestea se utilizează la scară largă în industria alimentară pentru a crește durata de valabilitate și a îmbunătăți textura alimentelor procesate. Categoriile de produse care pot conține în abundență AGT includ margarina, cremele tartinabile, biscuiții și alte fursecuri, produse semipreparate, cartofi prăjiți, etc. Un studiu realizat în Republica Moldova, care a examinat mediul alimentar din mun. Chișinău, a relevat că produsele alimentare comercializate în unitățile de comerț ambulant, fast-food și supermarket conțin frecvent cantități crescute de AGT. Astfel, în peste 60% din toate produsele analizate conținutul de AGT a depășit limita recomandată și legiferată recent în majoritatea țărilor Europene.

Cercetările nu au identificat niciun rol nutrițional pozitiv pentru grăsimile trans produse industrial, în afară de a fi o sursă potențială de energie. În același timp, consumul de AGT determină un risc considerabil pentru bolile cardiovasculare și este asociat cu apariția obezității, a diabetului zaharat, cancerului și altor boli cronice. Este important de menționat că în Republica Moldova bolile cronice netransmisibile reprezintă o povară considerabilă pentru sistemul de sănătate și bunăstarea populației. Rata mortalității prin boli cardiovasculare în Moldova este aproape de două ori mai mare decât media europeană, iar bolile de inimă, accidentul vascular cerebral și cancerul sunt principalele cauze de deces.

Astfel, acumularea informațiilor științifice despre efectele negative ale AGT asupra sănătății, care sunt bine documentate și dincolo de orice controversă, a determinat necesitatea întreprinderii unor măsuri pentru a reduce consumul AGT. Acizii grași trans nu au beneficii cunoscute pentru sănătate și pot fi înlocuite în alimente cu sursele alternative de grăsimi fără a le compromite textura sau gustul. Organizația Mondială a Sănătății (OMS) susține ca îndepărtarea uleiurilor vegetale parțial hidrogenate din alimentație generează beneficii substanțiale pentru starea de sănătate și reprezintă o intervenție cu impact major în ceea ce privește reducerea riscului de boli cardiovasculare.

În a. 2003, OMS a emis primele recomandări oficiale privind reducerea cantității de grăsimi trans în dietă și a publicat o serie de rapoarte tehnice care au concluzionat că aportul de AGT ar trebui să fie cât mai scăzut posibil.

În a. 2009, Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară a adoptat un aviz științific cu concluzii similare. În a. 2015, Comisia Europeană a adoptat un raport privind acizii grași trans în produsele alimentare, care a concluzionat că stabilirea unei limite legale pentru acizii grași trans industriali în produsele alimentare pare a fi măsura cea mai eficientă pentru sănătatea publică, protecția consumatorilor și compatibilitatea cu piața internă.

În 2018, OMS a recomandat eliminarea completă a grăsimilor trans din producția industrială la nivel mondial până în 2023.

Deși unele companii alimentare și-au reformulat voluntar produsele pentru a reduce conținutul de grăsimi trans și au modificat rețetele astfel, încât să înlocuiască o proporție cât mai mare de acizi gras trans, **cea mai eficientă și consecventă modalitate de a elimina AGT industriali din alimentație este introducerea și aplicarea măsurilor regulatorii cu restricționarea utilizării AGT la producerea alimentelor.**

Un șir de țări europene (precum Danemarca, Elveția, Austria, Ungaria, Norvegia), începând cu aa. 2000, au pus în aplicare măsurile legislative de restricționare a conținutului de AGT în alimente. Ulterior, **în 2019, Comisia Europeană a aprobat Regulamentul prin care toate statele membre au fost obligate să limiteze cantitatea de AGT la maximum 2 grame la 100 de grame de grăsime din conținutul produselor alimentare.** Astfel, din 01 aprilie 2021 în toate țările UE sunt interzise spre comercializare produsele care nu sunt conforme cu cerințele privind conținutul de AGT în alimente.

În Republica Moldova, măsurile privind eliminarea acizilor grași trans din produsele alimentare au fost incluse în obiectivele și acțiunile Programului Național în domeniul alimentației și nutriției 2014-2020, care însă nu au fost realizate până în prezent.

În contextul celor expuse mai sus, considerând necesară adoptarea măsurilor regulatorii pentru a restricționa conținutul AGT produși industrial în toate produsele alimentare puse în circulație în Republica Moldova, Ministerul Sănătății a elaborat proiectul de Regulament privind stabilirea conținutului maximal admisibil pentru AGT în produsele alimentare. Totodată, în procesul de consultare și avizare a proiectului elaborat, în baza recomandărilor Centrului de Armonizare a Legislației, precum și altor autorități, s-a considerat oportun de a reglementa normele referitoare la limitele conținutului de AGT prin modificarea HG nr. 899/2017 *pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produsele alimentare.*

În același timp, cadrul normativ național care reglementează adaosul de vitamine și minerale în produsele alimentare, precum și utilizarea anumitor substanțe de alt tip în producția de produse alimentare necesită revizuire pentru a asigura armonizarea cu versiunea actuală a normelor comunitare aplicabile acestui domeniu (Regulamentul (CE) nr. 1925/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produsele alimentare, cu toate modificări la zi, în versiunea din 21.12.2022). Anumite substanțe se adaugă în produsele alimentare sub formă de extracte sau concentrate și pot duce la aporturi cu mult mai mari, decât cele care ar putea fi ingerate în cadrul unui regim adecvat și variat; și astfel, ar reprezenta un potențial risc pentru consumatori. În conformitate cu procedura stabilită în Regulamentul (CE) nr. 1925/2006, Comisia Europeană adoptă modificări aferente listei de substanțe a căror utilizare în alimente este interzisă, restricționată sau aflată sub controlul Uniunii, în cazul în care respectiva substanță este asociată cu un risc potențial pentru consumatori. După transpunerea Regulamentului (CE) nr. 1925/2006 în legislația națională prin aprobarea HG 899/2017, listele respective au fost supuse unui șir de modificări la nivel UE; însă cadrul național nu a fost ajustat pentru a asigura continuitatea procesului de armonizare.

Proiectul inițial elaborat de MS a fost revizuit corespunzător și se prezintă pentru reavizare.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de act normativ este elaborat în contextul armonizării legislației naționale cu legislația comunitară referitor la siguranța produselor alimentare și transpune toate modificările la zi aduse Regulamentului (CE) nr. 1925/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 *privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produsele alimentare* prin:

- Regulamentul (UE) 2019/649 al Comisiei din 24 aprilie 2019 de modificare a anexei III la Regulamentul (CE) nr. 1925/2006 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește **acizii grași trans, alții decât acizii grași trans care se găsesc în mod natural în grăsimile de origine animală**
- Regulamentul (UE) 2019/650 al Comisiei din 24 aprilie 2019 de modificare a anexei III la Regulamentul (CE) nr. 1925/2006 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește **yohimbe** [Pausinystalia yohimbe (K. Schum) Pierre ex Beille]
- Regulamentul (UE) 2021/468 al Comisiei din 18 martie 2021 de modificare a anexei III la Regulamentul (CE) nr. 1925/2006 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește **speciile botanice care conțin derivați de hidroxiantracen**

- Regulamentul (UE) 2022/860 al Comisiei din 01 iunie 2022 de modificare a anexei III la Regulamentul (CE) nr. 1925/2006 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește **monacolinele din orezul fermentat cu drojdie roșie**
- Regulamentul (UE) 2022/2340 al Comisiei din 30 noiembrie 2022 de modificare a anexei III la Regulamentul (CE) nr. 1925/2006 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește **extractele de ceai verde care conțin (-)-galat de 3-epigallocatechină.**

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de modificare a Regulamentului sanitar privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produsele alimentare asigură continuarea procesului de armonizare legislativă în domeniul siguranței alimentelor. Proiectul conține completări care au fost introduse (în perioada 2018-2022) prin actele UE de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1925/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 *privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produsele alimentare.* Completările și modificările incluse se referă la:

- implementarea politicii de reducere a consumului de grăsimi trans în populație prin stabilirea unor limite obligatorii pentru conținutul de acizi grași trans în produsele alimentare. Astfel, producători și comercianții din sectorul alimentar vor avea obligația să pună pe piață doar produse alimentare cu un conținut de AGT de maxim 2g/100 g de grăsimi (nivelul recomandat de OMS și stabilit de majoritatea țărilor care au pus în aplicare asemenea reglementări, inclusiv prin Regulamentul UE).
- ajustarea listelor substanțelor a căror utilizare în produsele alimentare este interzisă, supusă restricțiilor sau se află sub control comunitar, în conformitate cu modificările la zi aduse actului UE de bază (Regulamentului (CE) nr. 1925/2006). Proiectul include prevederi care asigură transpunerea modificărilor Anexei III la Regulamentul (CE) nr. 1925/2006, aprobate prin Regulamentele Comisiei Europene în perioada 2019-2022.

Cerințele regulamentului se vor aplica tuturor produselor alimentare destinate consumatorului final, inclusiv celor provenite din alte țări și importate pentru introducerea pe piața Republicii Moldova.

Pentru a permite operatorilor economici din sectorul alimentar să se conformeze la noile cerințe stabilite în prezentul regulament este prevăzută o perioadă tranzitorie. Având în vedere preocupările legate de siguranță, această perioadă se referă numai la produsele deja introduse pe piață în mod legal înainte de intrarea în vigoare a prezentului regulament.

Astfel, produsele alimentare care se stabilesc pentru nivelul de AGT în produse alimentare, care nu sunt conforme nu vor mai putea fi introduse pe piață după expirarea termenului de 9 luni de la data publicării Regulamentului aprobat.

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor va monitoriza respectarea cerințelor în funcție de riscuri la toate etapele lanțului alimentar pentru produsele reglementate în prezentul regulament asupra produselor alimentare introduse pe piață. Stabilirea conținutului de acizi grași trans va fi efectuată prin metode de analize validate de către laboratoare acreditate.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului nu va presupune cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat. Costurile aferente asigurării controlului oficial pentru produsele reglementate de prezentul Regulament vor fi în limita alocațiilor aprobate pentru instituțiile responsabile.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Aprobarea proiectului nu va genera modificări în textul altor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul a fost avizat și consultat conform procedurii stabilite de legislația în vigoare. Proiectul a fost publicat pe pagina web a Ministerului Sănătății, la rubrica „Transparența în procesul decizional” și www.particip.gov.md.

Proiectul a fost avizat de către autorități, Ministerul Finanțelor, Ministerul Agriculturii și

Industriei Alimentare, Ministerul Economiei, Ministerul Justiției, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Centrul Național Anticorupție și Centrul de Armonizare a Legislației din cadrul Cancelariei de Stat, toate propunerile au fost luate în considerație.

8. Constatările expertizei anticorupție:

Proiectul, urmează a fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate:

Proiectul a fost supus expertizei de compatibilitate de către Centrul de armonizare a legislației din cadrul Cancelariei de Stat, prin opinia cu nr. 31/02-126-9237 din 22.09.2022 s-a concluzionat că:

Urmare a expertizei de compatibilitate realizate, sa constatat că proiectul național **reprezintă un exercițiu de continuitate a armonizării legislației naționale** în domeniul siguranței produselor alimentare, fiind elaborat în vederea completării prevederilor HG nr. 899/2017 cu prevederi referitoare la conținutul de acizi grași trans, în contextul modificărilor operate prin Regulamentul (UE) nr. 2019/649 la Regulamentul (CE) nr. 1925/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produsele alimentare. Menționăm că, Regulamentul 1925/2006 este un act UE transpus integral în HG nr. 899/2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de alte substanțe de alt tip în produsele alimentare.

10. Constatările expertizei juridice:

Proiectul nu necesită a fi supus expertizei juridice. Totodată, proiectul a fost coordonat cu Ministerul Justiției în procesul de avizare.

11. Constatările altor expertize:

În conformitate prevederile pct. 11 subpct. 21 lit. a) și b) din Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019, proiectul a fost examinat de către reprezentanții Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, în cadrul ședinței grupului de lucru din data de 16.08.2022 și a susținut analiza de impact la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la stabilirea conținutului de acizi grași trans în produsele alimentare, cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor.

Totodată, proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare a fi efectuate în conformitate cu Legea nr. 100/2017 cu privire a actele normative.

Secretar de stat

Svetlana NICOLAESCU